

Overleg vooraf sluit handhaving naderhand niet uit

Een bestuursorgaan dat overlegt voordat het tot handhaving overgaat, verspeelt daarmee niet automatisch zijn recht om te handhaven. Dat bleek in een zaak die speelde in Voorschoten. Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland hadden aan Amex Property BV begin 2008 twee lasten onder dwangsom opgelegd wegens overtreding van artikel 55b van de Wet bodembescherming. Dat artikel bevat de zogeheten eigenaarsaansprakelijkheid; de eigenaar van een bedrijfsterrein waar een ernstige verontreiniging is ontstaan, moet de bodem saneren als de beschikking stelt dat spoedige sanering noodzakelijk is. Met de sanering moet worden begonnen uiterlijk voor het tijdstip dat in die beschikking staat. Een saneringsbevel is niet nodig om deze plicht af te dwingen. Een dwangsom volstaat.

Op 11 oktober 2002 (!) hadden GS al vastgesteld dat bij Amex sprake was van een urgent geval van ernstige verontreiniging. Binnen twee jaar na inwerkingtreding van het vaststellingsbesluit moest met de sanering zijn begonnen. Amex ging in beroep, maar de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State verklaarde het beroep in 2004 ongegrond.

Begin 2008 was het bedrijf nog steeds niet begonnen met de sanering. Dat was reden voor GS om de dwangsommen op te leggen. Het bedrijf ging in beroep bij de Afdeling bestuursrechtspraak. Echter ook deze constateerde dat er sprake was van overtreding van artikel 55b van de

Wet bodembescherming waartegen GS moest optreden: 'Gezien het algemeen belang dat is gediend met handhaving, zal een bestuursorgaan in geval van overtreding van een wettelijk voorschrift van zijn bevoegdheid gebruik moeten maken om met een last onder bestuursdwang of dwangsom op te treden. Slechts onder bijzondere omstandigheden is dat anders. Dit kan het geval zijn als er concreet uitzicht bestaat op legalisatie of als het handhavend optreden zodanig onevenredig is in verhouding tot de daarmee te dienen belangen dat van optreden in die concrete situatie behoort te worden afgezien.'

Amex vond dat GS te lang had gewacht met handhaving. Daardoor zou het bedrijf in een nadeliger positie zijn gekomen. De Wet bodembescherming was tussentijds veranderd, waardoor een saneringsbevel niet meer nodig is. Als er wel een saneringsbevel was geweest, had Amex zich daartegen kunnen verzetten met het argument dat zij geen schuldig eigenaar is. GS betoogde dat zo lang was gewacht met de dwangsommen, omdat zij in de periode 2003-2007 had getracht Amex via overleg tot sanering te bewegen.

De Afdeling bestuursrechtspraak was daarop van mening dat nergens uit bleek dat GS er met het overleg op uit waren het bedrijf in een ongunstiger positie te brengen. Die vlieger ging dus niet op.

Amex vond verder dat de termijn om aan de dwangsommen te voldoen te kort is.

Die termijn liep van 25 mei 2009 tot 4 maart 2010. Maar volgens GS was wel degelijk rekening gehouden met de tijd die nodig zou zijn om in te stemmen met het saneringsplan en het aanbesteden, voorbereiden en een aanvang maken met de sanering. Het bedrijf claimde dat die periode onvoldoende was, omdat het besluit tot instemming met het saneringsplan op 18 augustus 2009 pas was genomen en nog niet onherroepelijk was. Vervolgens gaf GS aan dat het bedrijf met ruim 6 maanden voldoende tijd had om te beginnen met de sanering. Zodra de eerste boringen zouden zijn geplaatst, zou immers al sprake zijn van beginnen met de sanering.

De Afdeling bestuursrechtspraak gaf GS gelijk. Nergens in de Wet bodembescherming staat dat het saneringsplan onherroepelijk moet zijn voordat met de sanering kan worden begonnen. Amex had ook niet aannemelijk gemaakt dat zij niet met de sanering zou kunnen beginnen voordat het besluit van GS tot instemming met het saneringsplan onherroepelijk zou zijn. Evenmin was aannemelijk gemaakt dat geen aannemer wilde beginnen met de saneringswerkzaamheden zolang de instemming niet onherroepelijk was. De Afdeling bestuursrechtspraak vond de begunstigingstermijn dus redelijk en het bedrijf kreeg ongelijk (ABRvS 24 maart 2010, M&R 2010/6, nummer 57).

Tekst: Jan van den Broek